

**ישיבת הוועדה השנייה בראשות השופט עמית בנושא הערות לשכת עורכי
הדין לרפורמה בתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ח-2018**

נוכחים: השופט יצחק עמית, השופטת מיכל הירשפלד, פרופ' טליה איינהורן, ד"ר אסף פוזנר, עו"ד לירון בנית ששון, עו"ד רועי גרוסברגר, עו"ד מרגנית לוי.

להלן תרשומת הנושאים שעלו ביום 4.9.19 (ישיבה מס' 3):

1. כתב הגנה בתיקי רשלנות רפואית + הודעת צד ג': [REDACTED] חוזר על הצעתו כי בתיקי רשלנות רפואית, כתב ההגנה יוגש בתוך 150 יום. בנוסף, [REDACTED] מציע כי אם תוגש הודעת צד ג', כתב ההגנה להודעת צד ג' יוגש בתוך 60 יום.

2. תקנה 15 – נספחים לכתבי הטענות:

i. 15(1) - יש לצרף לכתבי הטענות העתק של מסמך מהותי. [REDACTED] מעדיפה לחזור לתקנות 71, 75, 82 דהיום. יש "ערפל" ביחס לשאלה מה נחשב מסמך מהותי.

ii. תקנה 15(2) – [REDACTED] טוענת שצריך לצרף לכתב התביעה חוות דעת מומחה בכל תחום, לא רק חוות דעת של מומחה רפואי. [REDACTED] מתנגד לכך בשם לשכת עוה"ד. [הערה: הובהר כי בעל דין רשאי להגיש חוות דעת מומחה אחר אם הוא מעוניין בכך (למשל: חוות דעת שמאי בתביעות בגין ליקויי בניה), אבל אין בכך כדי לחייב את הנתבע להגיש עם כתב ההגנה חו"ד שכנגד]. [REDACTED] ו [REDACTED] ביקשו להוסיף במפורש כי ניתן לצרף חוות דעת של מומחה בכל תחום שבכוונת בעל הדין להסתמך עליה במהלך המשפט.

iii. תקנה 15(3) – [REDACTED] חוזר על הערותיו בעניין טופס הוס"ר ומוסיף מספר נקודות. [הערה: בעניין זה, מצרפת פנייה שקיבלנו מהאגודה לזכויות האזרח, המענה שנשלח אליהם ותגובתם המקבלת את המענה כאמור]:

- i. מבקש להוסיף לתקנה 15(3) את האפשרות בסיפא להגשת "בקשה לפטור מוס"ר".
- ii. להחיל את הוס"ר המוצע גם בפלת"ד.
- iii. לצרף לכתב התביעה צו למשרד הרישוי + צו למל"ל (שיחתם על ידי בית המשפט).

- iv. להטיל חובה על תובע להודיע למל"ל על התביעה כדי שהמל"ל יוכל להצטרף (עו"ד פוזנר מוכן להגביל זאת לתביעות שיוגשו לביהמ"ש המחוזי).
- v. יש להחריג במפורש מהוס"ר עניינים בתחום הגניקולוגי, פסיכיאטרי, פסיכולוגי וגנטי. כדי לקבל מידע בעניינים אלה יש להגיש בקשה ספציפית ולשכנע מדוע המידע נדרש.
- vi. יש להגביל את התוקף של הוס"ר ל- 6 חודשים.
- vii. יש להגביל המסמכים למסמכים שנוצרו במהלך 10 השנים עובר לחתימה על הוס"ר.
- viii. אין לחייב את העיזבון בצירוף טופס זה.

3. תקנה 16 – הארכת מועד להגיש פרק עובדתי בכתב הגנה:

- i. מבקשת להשמיט תקנה זו. [הערה: השופטת הירשפלד מבהירה כי מדובר בהארכת מועד במצבים של הלכת בובליל (רע"א 10227/06 בובליל נ' אינדיג (5.2.2007)).]
- ii. מבקשת לדעת אם סמכותו של עוזר משפטי ליתן ארכה (תקנה 177) חלה על תקנה 16. [הערה: השופט עמית משיב בשלילה].
- iii. מבקש שתיקבע תקנה מקבילה שמאפשרת לתובע להגיש את החלק השלישי של כתב התביעה במועד מאוחר יותר (למשל, לאחר גילוי מסמכים).
- iv. מבקש כי תיקבע מגבלת זמן בתקנה (קרי, הארכת מועד מקסימלית) על מנת למנוע עיוות דין.

4. תקנה 17 – הערות עו"ד פוזנר בנוגע לטופס 3 שבתוספת הראשונה (שאלון לתובע בתביעה לנזקי גוף):

- i. שאלה 4 – אין צורך לבקש מהתובע לפרט מי הרופאים שטיפלו בו, די שיפרט באיזה מוסד. [הערה: סוכם התובע יפרט את הרופא או המוסד].
- ii. שאלה 8 – פירוט תביעות עבר – לא ברור האם כולל פנייה לחברת ביטוח ויש לציין זאת במפורש.
- iii. שאלה 10 – קושי בפירוט טיפולים פסיכיאטריים (דיון דומה לדיון שנערך לגבי הוס"ר).

iv. שאלה 11 – מדוע נדרש לפרט כל תביעה שהוגשה בעבר למל"ל? מבקש להגביל זאת לפניה למל"ל בגין בעיה בריאותית. [הערת השופט עמית: גם בקשה לדמי אבטלה יכולה להיות רלוונטית].

v. שאלה 14 – פירוט מקומות עבודה – יש לקבוע תקופת זמן מוגדרת.

vi. שאלה 15 – נדרשת התאמה לעצמאיים. לא רק "שכר", שמא גם שומת המס או דוחות מע"מ. [הערה: אפשר לשקול לכתוב "נתוני השתכרות" במקום "נתוני שכר"].

vii. שאלה 16 – היעדרות מהעבודה – לקבוע מגבלת זמן ולהגביל להיעדרות עקב הבעיה הרפואית.

5. תקנה 18 – הגשת כתב תשובה: סבורה כי פרק זמן של 14 יום הוא קצר מדי ויש לתקן זאת ל- 30 ימים. [הערה: השופט עמית מזכיר כי בהתחלה המחשבה הייתה לבטל לחלוטין את האפשרות להגיש כתב תשובה, ובעקבות הערות לשכת עוה"ד זה הוחזר]. תוהה מדוע נקבעה מגבלה של שלושה עמודים.

6. תקנה 19 – תביעה נגררת: סבור כי אין מקומה של תקנה זו בתקסד"א אלא בתקנות נפרדות. בנוסף, האם פירוש הדבר כי יתר התקנות יחולו? (למשל, אם יש טענה לנכות, יש להגיש חוות דעת מומחה ביחד עם הגשת כתב התביעה?) [הערה: השופט עמית מסביר כי זהו כלי שעומד לרשות הניזוק. ירצה – ישתמש בו, לא ירצה – לא ישתמש בו. על פי רוב השימוש בכלי זה נעשה במקרים של נזקים מינוריים (כאב וסבל) או בתביעות עקב פגיעה מינית].

7. תקנה 20 – בקשת רשות להתגונן:

סבור כי יש להעביר תקנה זו לחוק ההוצל"פ. [הערה: מדובר על הליך המתברר בבית המשפט, לא בהוצל"פ]. העירה כי התקנה מהווה תיקון של חוק ההוצל"פ. [הערה: לירון ציינה כי יש בקנה תיקון לחוק ההוצל"פ שתכליתו להתאים את נוסח החוק לתיקונים שנעשו בתקנות החדשות].

8. תקנה 21 – תביעה שכנגד

- i. חוזרת על טענתה בנוגע להשמטת זכות הקיזוז. [הערה: מבהיר כי אין בכך צורך. זכות הקיזוז מעוגנת בחקיקה ראשית].
- ii. תקנה 21(ג) – סבורה שצריך לקבוע ברירת מחדל בתקנות לגבי אופן ניהול ההליך (עיתוי שמיעת התביעה שכנגד וסדר ניהולה).
- iii. מציעה להחזיר את תקנה 60 דהיום (יתרת זכות לנתבע לאחר בירור תביעה שכנגד). [הערה: מבהיר כי אין בכך צורך].

9. תקנה 22 – הודעת צד ג'

- i. שואל מדוע נדרשת קבלת רשות לצורך הגשת הודעת צד ג'. מובהר לו כי מדובר בטעות שלו, אין צורך בקבלת רשות.
- ii. מבקשת שאם ההליכים שבוטלו בתקנות החדשות (כגון המרצת פתיחה) יוחזרו, אזי ייקבע במפורש שגם בהם ניתן להגיש הודעת צד ג' בזכות.

10. תקנה 24 – איחוד עילות תביעה

- i. מעורר קושי אל מול ההגדרה הקיימת של "עילת תביעה" (ראו הגדרת "עילת תביעה" בסעיף ההגדרות). [הערה: יש לבחון אפשרות להוסיף לצד ההגדרה הקיימת בדומה להגדרה בתקנות האנגליות: "The fact or combination of facts that gives a person the right to seek judicial redress or relief against another. Also, the legal theory forming the basis of lawsuit"]
- ii. סבורה כי לעתים עדיף להגיש תביעות בנפרד גם כאשר מדובר בתביעות העוסקות באותה מסכת עובדתית (למשל, כאשר תביעה אחת היא בהמרצת פתיחה והשניה בסדר דין רגיל).

11. תקנה 25 – פיצול סעדים (התקנה קובעת כי על בית המשפט להכריע עד תום קדם המשפט)

- i. ציין שכלל לא ברור מה יקרה אם בית המשפט לא יכריע עד תום קדם המשפט.

ii. סבור כי יותר יעיל שבקשה לפיצול סעדים תוגש ביחד עם כתב התביעה, ושביהמ"ש יכריע בה לאחר הגשת כתב ההגנה, עוד לפני קדם המשפט.

iii. סבורה ההיפך מ- [redacted] לדעתה יש מקרים שבהם עדיף להכריע בבקשה הרבה לאחר תום קדם המשפט, למשל כאשר ביהמ"ש דן תחילה בשאלת החבות ורק לאחר מכן בנזק. [הערה: [redacted] העיר שאין כל בעיה, במצב כזה בית המשפט יכול להחליט כי הבקשה תידון בשלב מאוחר יותר].

12. תקנה 26(א) – צירוף בעלי דין בתובענה

- i. מבקש להשמיט את המילה "לכל" בסיפא. [הערה: [redacted] תוהה באלו מצבים יכול הדבר להיות בעל נפקות? [redacted] יחשוב על זה וישיב בהמשך].
- ii. תוהה מה לגבי סמכותו של בית המשפט להפריד את הדיון [הערה: התשובה מצויה בתקנה 76].

13. תקנה 27 – הסתמכות על עובדות שונות: [redacted] מפנה לכך שבתקנות דהיום מדובר בטענה עובדתית חלופית או סותרת נגד אותו בעל דין, בעוד שבתקנות החדשות זה הושמט. [הערה: [redacted] סבור כי ככל שתתעורר בעיה, היא תיפתר בפסיקה].

14. תקנה 28 – העלאת טענות מקדמיות בכתב הגנה: [redacted] מבקש למחוק את המילים "ובלבד שהטענה התגלתה לבעל הדין... לגלותה קודם", שכן יכול להיות שבעל דין אמנם שכח להעלות טענה כאמור אולם אז ינוהל לחינם הליך משפטי ולכן לא נכון למנוע העלאת טענה. [הערה: הוסכם למחוק את הסיפא ולסיים את התקנה במילים "אלא אם כן בית המשפט נתן רשות לכך"].

15. תקנה 29 – טענות חוסר סמכות ופורום לא נאות

- i. נטען כי האמור בתקנה זו מנוגד לחוק. [הערה: הובהר כי התקנה לא נועדה להתגבר על הוראות החוק אלא לכוון התנהגות של בעלי הדין]. [redacted] מציע להוסיף כי אם לא נטענה טענה במועד – ייפסקו הוצאות. [הערות: 1. אם העניין הוא הוצאות, מוסכם כי יש לנסח את

התקנה בהתאם; 2. הוסכם להוסיף לתקנה טענה בדבר תניית שיפוט זר. אין מה להוסיף התייחסות לתניית בוררות, הנושא מוסדר בסעיף 5 לחוק הבוררות]; 3. מוסכם למחוק את הסיפא של התקנה (לסיים במילים "לאחר הגשת כתב התביעה").

16. תקנה 30 – **ציון מועד ההגשה האחרון:** מבקשת למחוק תקנה זו מכיוון שקל לשגות בעניין זה, בייחוד אם תתקבל התקנה לגבי המודעות בדבר קבלת המסמך וההכרה בכך כהמצאה כדין [הערה: התקנות לא שינו את הכלל בהקשר זה ולא עיגנו את "כלל הידיעה"].

17. תקנה 31 – **צורת כתב טענות:** פרופ' איינהורן תוהה מה פירוש "צורת המסמך".

18. תקנה 32 – **ניסוח כתב טענות באופן שאינו מבזה, מביש או משתלח:**

- i. [redacted] ו [redacted] מבקשים להוסיף "שיניים" לתקנה ולקבוע סנקציות: מחיקה, הוצאות. [הערה: היתה הסכמה על כך והוצע לכתוב כי "מבלי לגרוע מהאמור בתקנות אלה, רשאי בית המשפט למחוק את כתב הטענות רק בשל כך"].
- ii. [redacted] טוען כי לא המזכיר המשפטי הוא זה שצריך להחליט בעניין זה אלא בית המשפט.

19. תקנה 33 – **המזכיר המשפטי:** מדובר במחלוקת יסודית בעניין מנגנון זה. [הערה: הובהר כי מדובר בתפקיד טכני בלבד (כגון לבחון שלא היתה חריגה ממספר העמודים וכי כתב הטענות הוגש במועד), כפי שאף צוין בדברי ההסבר. אין לייחס לו כשירות שמצריכות מינוי מטעם גורמים נוספים].

i. תקנה 33(ב) – מה יקרה כאשר המסמך נדחה על ידי המזכיר המשפטי, ובינתיים חלף המועד להגשתו? [redacted] אינו מוכן להשלים עם האפשרות כי תוגש בקשה להארכת מועד.

ii. תקנה 33(ג) – הוער שיש למחוק תקנה זו לחלוטין ולכל הפחות את הרישא "על אף האמור בתקנת משנה (א) ו-(ב)".

iii. תקנה 33(ה) – הוסכם לתקן:

- i. "ובלבד שקבלתו אושרה".
- ii. "להתיישנות התביעה או אחת מעילותיה".

20. [redacted] אינה מבינה מדוע הושמטו תקנות 65-66 דהיום שעניינן "פרטים נוספים". [התשובה לכך – מדובר בתקנות מיותרות].

21. תקנות 34-39 – דיון מקדמי בין בעלי דין ופגישת מהו"ת: [redacted] ו [redacted] מציעים לבטל את מוסד הדיון המקדמי בין הצדדים. מדובר במחלוקת עקרונית.

i. תקנה 35(א) – [redacted] סבור כי בתוך 14 יום ממועד המצאת כתב הטענות האחרון, הצדדים לא יודעים כלום על התיק, אין טעם לחייב אותם להיפגש [הערה: אפשר להתאים זאת למועד שבו יש לדווח לבית המשפט על הדיון המקדמי, קרי עד 14 ימים לפי המועד שנקבע לישיבת קדם משפט ראשונה- תקנה 36].

ii. תקנה 38(ג)(1), 38(ג)(2) – מעירים כי לא ייתכן שביהמ"ש יעשה מעין "משפט זוטא" לגבי הליך שנעשה בין הצדדים וברי שיתקשה לעשות כן.

iii. מעירים כי לא ייתכן שצדדים יתבקשו לדווח על משא ומתן שנוהל ביניהם [הערה: הדיון המקדמי נועד בראש ובראשונה לגרום לצדדים להיות מוכנים להליך ולהכיר היטב את הטענות של הצד שכנגד. גם לפי הטופס, אין צורך בדיווח אודות פשרות שאליהן ניסו להגיע הצדדים].

iv. לגבי פגישת מהו"ת –

i. [redacted] סבור כי אם הצדדים מעוניינים בגישור, אז אין צורך בפגישת מהו"ת.

ii. [redacted] מתנגד להפחתת סכום התביעות שבהן תתקיים פגישת מהו"ת מ-75 אש"ח ל-40 אש"ח. לטענתו בתיקים של 40 אש"ח לא משתלם לקיים פגישת מהו"ת.

iii. [redacted] סבורה כי ההפניה לפגישת מהו"ת צריכה להיעשות לאחר ששופט בחן את התיק. [הערה: [redacted] מסביר כי ההיפך הוא הנכון. הרעיון הוא להפחית את מספר הפעמים שבהם השופט יצטרך לפתוח את התיק עד לישיבת קדם המשפט].